

REZOLUȚIE DE ADMITERE A TEZEI DE ABILITARE

din data 12 aprilie 2025

Numele și prenumele candidatului: HOTCA Mihai-Adrian

Tema tezei de abilitare: Dreptul penal al afacerilor – subdiviziune a dreptului penal

Domeniul: Drept

Susținerea publică a tezei a avut loc la IOSUD - Universitatea „Nicolae Titulescu” din București, în data de 12 aprilie 2025, ora 11⁰⁰, în sala Senatului

Membrii comisiei de abilitare, numiți prin decizia CSUD nr. 2 din data de 28.03.2025 sunt:

1. prof. univ. dr. Ion NEAGU, Universitatea „Nicolae Titulescu” din București;
2. prof. univ. dr. Constantin DUVAC, Academia de Studii Economice;
3. prof. univ. dr. Constantin MITRACHE, Universitatea din București.

Au decis ca ședința publică să fie condusă de:

prof. univ. dr. Ion NEAGU

I. ANALIZA TEZEI DE ABILITARE (puncte tari / puncte slabe)

Puncte tari:

Teza de abilitare „DREPTUL PENAL AL AFACERILOR – SUBDIVIZIUNE A DREPTULUI PENAL” relevă experiența teoretică și practică a autorului în domeniul său de specializare, cercetarea științifică realizată de acesta fiind una foarte bine definită, iar parcursul academic și de cercetare al candidatului evidențiază că deține calitățile necesare unui conducător de doctorat.

Teza de abilitare reprezintă o continuare și o dezvoltare a cercetării realizate de candidat cu prilejul redactării tezei de doctorat „Bancruta frauduloasă”, concretizată în monografia „Bancruta frauduloasă”, apărută în anul 2008.

De asemenea, teza de abilitare are la bază alte două lucrări: „Infrațiuni prevăzute în legi speciale” (coordonată de candidat), prima ediție publicată în 2008, și „Elemente de drept penal al afacerilor” (în calitate de prim autor), publicată în 2009, dar și alte studii publicate în reviste cu prestigiu recunoscut.

Unele dintre temele analizate în aceste lucrări au făcut obiectul mai multor articole publicate în periodice, precum: Dreptul, Journal of Eastern European Criminal Law, Revista de Drept Penal, Curierul Judiciar, Lex et Scientia, Pandectele Române, Revista Română de Drept penal al Afacerilor etc. Exemplu grație: în Dreptul a publicat articolul „Discuții referitoare la genul infracțiunii de bancrută frauduloasă”; în Journal of Eastern European Criminal Law a publicat articolul „Shall the offender or the participant in the predicate offense be held criminally liable if it performs the laundering of the proceeds from the committed offense?”; în Revista de Drept Penal a publicat articolul „Câteva considerații relative la confiscarea extinsă”; în Revista Română de Drept Penal al Afacerilor a publicat articolele „Ce este dreptul penal al afacerilor?”, „Cauzele și efectele criminalității din domeniul afacerilor”, „Aspecte generale privind infracțiunile din prevăzute în Legea nr. 31/1990” ș.a.

Analiza autorului pleacă de la „matcă” – Dreptul penal –, care îi servește ca reper pentru investigarea științifică a conceptului Drept penal al afacerilor. Printre alte preocupări, în cercetarea științifică pe care a efectuat-o, candidatul a dat răspuns la întrebarea: Care este natura grupului de norme ce se integrează în conceptul de Drept penal al afacerilor?

În primul rând, candidatul a precizat că grupul de norme care incriminează fapte ce pot fi comise în domeniul afacerilor nu formează o ramură propriu-zisă de drept. Relațiile de afaceri acoperă o sferă foarte extinsă de raporturi sociale, deoarece în conținutul acestui domeniu multidisciplinar intră atât dreptul comercial, cât și alte ramuri.

În al doilea rând, candidatul a arătat că grupul de norme care incriminează fapte ce pot fi comise în domeniul afacerilor nu formează o subramură a dreptului penal, deoarece nu există nici măcar o instituție juridică penală (grup de norme) aplicabilă exclusiv domeniului relațiilor de afaceri și nici reguli derogatorii privind incidența legii penale. Cele mai frecvente infracțiuni din domeniul afacerilor pot fi comise atât în legătură cu o activitate economică, cât și fără legătură cu o astfel de activitate. Astfel, evaziunea fiscală, faptă care în cele mai multe cazuri este săvârșită în domeniul afacerilor, poate fi comisă, mai rar, și în afara acestui domeniu (de exemplu, o persoană fizică nu declară un venit obținut din cedarea folosinței unui bun).

În al treilea rând, pe bună dreptate, candidatul apreciază că o examinare a aplicării normelor penale relevă că, într-o oarecare măsură, majoritatea acestora sunt întâlnite în domeniul afacerilor. Aceleași norme, mai mult sau mai puțin, sunt aplicate și în cadrul celorlalte domenii (civil, administrativ ș.a.).

Plecând de la aceste premise, autorul trage concluzia firească potrivit căreia Dreptul penal al afacerilor nu este o veritabilă ramură de drept sau subramură a dreptului penal, ci doar o subdiviziune a grupului de norme care formează Dreptul penal, cuprinzând dispozițiile penale care incriminează faptele ce se săvârșesc în legătură cu domeniul afacerilor.

Apoi, autorul a încercat să dea răspuns la întrebarea: Ce norme penale prezintă interes pentru domeniul afacerilor? Există categorii de infracțiuni, cum sunt infracțiunile prevăzute în Legea nr. 31/1990, a căror comitere, în cele mai multe cazuri, este legată de domeniul afacerilor. La fel, examinând practica judiciară, a observat că normele privind răspunderea penală a persoanelor juridice se aplică, în majoritatea situațiilor, cu privire la societățile reglementate de Legea nr. 31/1990 și mai puțin referitor la alte entități cu personalitate juridică.

Tot ca obiect al preocupărilor candidatului, menționăm aplecarea acestuia asupra particularităților infracțiunilor din domeniul afacerilor, în ceea ce privește cauzele criminalității din domeniul afacerilor, consecințele produse ca urmare a comiterii infracțiunilor din acest domeniu, specificul persoanelor implicate și reacția societății față de criminalitatea economică.

În cadrul cercetării științifice, candidatul și-a extins orizontul și a analizat chestiunile de interes privind particularitățile infracțiunilor reglementate în Legea nr. 31/1990, anumite aspecte controversate relative la bancruta frauduloasă și infracțiunea de spălare a banilor. Cu titlu de exemplu, amintim examinarea controverselor dacă bancruta frauduloasă este sau nu o „infracțiune de prejudiciu” și relevanța insolvenței cu privire la conținutul infracțiunii de bancrută frauduloasă. O atenție deosebită a fost acordată analizei integrității companiilor, prevenirii riscurilor juridice penale

și contracarării acestora. Printre subiectele examinate se numără corelația legilor economiei cu integritatea, ofițerul de integritate sau conformitate și avertizorul de integritate.

Puncte slabe:

Teza de abilitare supusă analizei nu prezintă puncte slabe.

II. ANALIZA ACTIVITĂȚII DE CERCETARE A CANDIDATULUI (în baza CV-ului, a listei de lucrări publicate și a lucrărilor semnificative atașate dosarului de abilitare)

Activitatea de cercetare a candidatului este una fructuoasă, acesta reușind să publice mai multe lucrări de referință în materie penală precum:

- două coduri penale comentate (unul în calitate de autor unic și altul în colaborare);
- 3 coduri penale prezentate comparativ (unul în calitate de autor unic și 2 în colaborare);
- 6 cursuri universitare (2 în calitate de autor unic și 4 în colaborare);
- 7 monografii (2 în calitate de autor unic, 4 în colaborare, una în calitate de coordonator);
- 2 lucrări pentru pregătirea admiterii în profesiile juridice (una în calitate de autor unic și

alta în calitate de coordonator);

- Codul penal pe înțelesul tuturor, în colaborare;
- peste 42 de articole (10 în colaborare) în reviste de prestigiu.

De asemenea, autorul a făcut parte din mai multe echipe de cercetare.

În anul 2011 a finalizat, împreună cu echipa, proiectul al cărui director a fost, cu titlul: Uniformizarea practicii judiciare și armonizarea cu jurisprudența CEDO, imperativ al înfăptuirii justiției. Propuneri legislative privind asigurarea unei practici judiciare unitare, care a avut ca rezultat publicarea, în 3 volume (la Ed. Hamangiu), a lucrării omonime. Partea finală a proiectului a constat în redactarea unui anteproiect de lege privind unificarea practicii neunitare, din cuprinsul căruia s-a inspirat și legiuitorul la adoptarea noilor coduri de procedură.

A fost membru în echipa de cercetare a Facultății de Drept din cadrul Universității „Nicolae Titulescu”, care a beneficiat de un grant CNCIS în anul 2006, cu tema „Prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri în perspectiva integrării în Uniunea Europeană. Măsuri de eficientizare a prevenirii și combaterii”.

Începând cu anii 2007, a fost membru sau director al unor colective de cercetare științifică, în cadrul unor proiecte precum: Răspunderea penală a persoanei juridice de drept privat; Măsura de siguranță a confiscării speciale în dreptul comparat; Analiza legislației în materie de insolvență în dreptul românesc.

Pentru meritele sale științifice, candidatul a fost distins de Uniunea Juriștilor din România cu premiul Vintilă Dongoroz (în anii 2017, 2012, 2023) iar lucrările sale au fost citate în publicații de prestigiu.

Luând în considerare cele mai sus expuse, comisia conchide că activitatea de cercetare a candidatului în domeniul de abilitare propus dovedește că acesta stăpânește la un nivel înalt materia specifică și are perspective bune pentru calitatea de conducător de doctorat.

III. SUSȚINEREA PUBLICĂ A TEZEI DE ABILITARE, ÎNTREBĂRILE ȘI RĂSPUNSURILE FORMULATE.

Candidatului i-au fost adresate 2 întrebări din partea membrilor Comisiei. Întrebările adresate și răspunsurile formulate de candidat se regăsesc în anexă.

IV. Concluzii și recomandări:

Teza de abilitare prezentată pune în evidență coerența și logica structurării informațiilor, realizările profesionale și cele care privesc cercetarea științifică. La acestea se adaugă perspectiva pe care candidatul o are cu privire la dobândirea competențelor în activitatea de conducere doctorală.

Răspunsurile oferite la cele 2 întrebări relevă o solidă cunoaștere și aprofundare a problematicii care face obiectul tezei de abilitare, constituindu-se în veritabile premise pentru noi abordări ale problematicii dreptului penal al afacerilor.

Rezultatul votului (propunerea de acceptare a tezei de abilitare și argumentarea deciziei)

Comisia a aprobat cu unanimitate de voturi propunerea de acordare a atestatului de abilitare în domeniul Drept domnului prof. univ. dr. HOTCA MIHAI ADRIAN.

Punctele tari din conținutul prezentei rezoluții se constituie în tot atâtea argumente pentru acordarea atestatului de abilitare.

Membrii comisiei de abilitare

Prof. univ. dr. Ion NEAGU

Prof. univ. dr. Constantin DUVAC

Prof. univ. dr. Constantin MITRACHE